

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

Nagyváradon, 1892. ápril hó 28-án

SZABÓ KÁROLY esperes és *RITOÓK ZSIGMOND*
egyházmegyei gondnok elnöklete mellett tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD,

NYOM. A „SZIGLIGETI NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”-nál.

1892.

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

Nagyváradon, 1892. ápril hó 28-án

SZABÓ KÁROLY esperes és *RITOÓK ZSIGMOND*
egyházmegyei gondnok elnöklete mellett tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD,
NYOMATOTT A „SZIGLIGETI NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”-nál.
1892.

A bihari evang. reform. egyházmegye
Nagyváradon 1892. ápril hó 28-án tar-
tott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond
gondnok elnöklete mellett:

Biró János, Csillag Lajos, Szemes László, Szigeti
Elek, Nádudvari Lajos — ugyis mint közpénztárnok,
egyházi, — Kiss Elek, Mezey Mihály, Hegyesi Márton,
Papszász Károly, Miskolczy Árpád világi tanácsbírák;
Dr. Fazekas Imre ügyész, Kocsis József lelkész gyá-
moldai pénztárnok, Sulyok István levéltárnok, Eszenyi
Sándor könyvtárnok, Csák Máté és Zsigmond Ferencz
jegyzők.

Lelkészek:

Szalai Pál h.-k.-pályii, Makai Károly élesdi, Surá-
nyi Lajos szalárdi, Szokolai Béla h.-k.-kovácsii, Major
Gyula pelbárhidai, Nánási Imre m.-telkii, Veres Imre
p.-tamásii, Kágyi Lajos fogházi, Doma Gyula fugyii,
Lévai Mihály j.-hodosi, Csepelyi Menyhért f.-vásár-
helyi, Bugyi Sándor püspökii, Vadon Miklós zsákai,
Szatmári László n.-szántói, Karácson Imre k.-n.-révi
missiói, Nagy Sándor váncsodi, Bedő Károly csatári,
Séra Ferencz siteri, Kovács János furtai, Kis Antal
b.-szt.-mártoni, Vári János k.-n.-révi, Bélteki Géza
nyüvedi, Bögös Lajos csökmői rendes, Tóth Sándor
csökmői, Tóth József és Zagyva Gyula n.-váradi,
Kálmán Béla váncsodi s. lelkészek.

Tanítók:

Szabó Lajos püspökii, Szabó Gyula m.-telkii,
Engi Ferencz ártándi, Lengyel Károly és Fazekas

Imre csatári néptanítók, Juhász Lajos nváradí ének-
vezér.

Képviselők:

Erős Mihály zsákai, Pető A. Mihály bojti, Nagy
Dániel csökmői, Némety Károly és Olasz Gyula nvá-
radi, Sztankovics Benjámín csatári, Nagy Sándor h.
k.-pályii, Szücs István n.-szántói, Gönczi Imre pelbárt-
hidai, Szabó Gyula m.-telkii, Bódis Imre p.-ujlaki,
Pető Lajos m.-keresztesi, Fekete József szt.-jánosi
gondnokok, illetve presbiterek.

Ezekén kívül számos hallgató.

1. szám. Esperes Istenhez emelt buzgó imádság
után

a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

2. szám. A képviselői megbízó levelek megvizs-
gáltatván

azok alapján a megjelent képviselők igazol-
takul jelentetnek ki.

3. szám. Olvastatott az esperes időszaki jelentése,
mely is ez:

„Nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

1. Azon nagy veszteség bejelentésével kezdem
meg időszaki jelentésemet, a mely közvetlenül tisztán-
tuli ev. ref. egyházkerületünket, közvetve azonban
egész anyaszentegyházunkat is sújtotta, elévülhetet-
len érdemeket szerzett s felejthetlen emlékü Révész
Bálint püspökünk 1891. október hó 8-án bekövetke-
zett elhunytával. Bár tudjuk, hogy szabadító angyal-
ként jött a hosszasan gyengélkedő 76 éves szenvedő-
höz a nyugalmat hozó halál, bár nagy halottunk te-
metésén egyházmegyénk többek által képviseltetve,
leróvta a hála és kegyelet utolsó adóját; bár az isteni
bölcös gondviselés az idő folyamán immár enyhületet
adott a nagy csapás sulya alatt megrendült keblünk
fájdalmára s a megürült püspöki széket tiszteletteljes
szeretetünket bíró s nagy feladatához méltó férfiúval
töltötte be, bár a magasztos ihletségű, mindnyájunk

előtt példányul álló nagy imádkozó, a szeretetteljes szelidlelkű püspök, a nagyok közül is kiemelkedő nagy férfiú emléke anyaszentegyházunk történetében fénylő betűkkel megörökítve, szíveinkben pedig kitörülhetlenül élni fog mindenha: mégis úgy vélem, hogy kegyeletes kötelességet teszünk, ha a boldogult emléket jegyzőkönyvünk szerény lapjain is megörökítjük. Kérem e tekintetben a közgyűlés határozatát.

2. Bejelentem, a mit különben is méltóztatnak tudni, hogy egyetemes egyházunk törvényhozó zsinata a múlt év deczember hó 5-ére Budapestre összehívott. A közgyűlés előtt is ismeretes törvényjavaslatok már két ülészakon deczember 5-től 16-ig, és 1892. márczius hó 9-től ápril 5-éig tárgyalattak, de a szélesebb körű fejtegetések s behatóbb tárgyalásokkal gyorsan eltelt idő miatt a törvényjavaslat III-ik része, a köznevelés és közoktatási szervezés némely nagyobb s bizottságok előkészítése alatt álló közérdekű kérdésekkel a zsinat harmadik ülészakára hagyatott, mely ülészak közmegállapodás szerint majd a f. évi november havában hivatik össze.

A zsinati tárgyalások menetét a zsinati tudósítók és hirlapi közleményekből méltóztatnak ismerni; elégnek tartom itt annak jelzését, hogy a most érvényben álló törvényeinket a zsinat bölcsessége a népesebb egyházaknak több szavazat adással — a konventi képviselőknek az egyházkerületi közgyűlések által választásával — a lelkészválasztási szabályokban a meghívás által is lehetővé tett lelkészválasztással s az eddigi jelölés megszüntetésével, végre az egyházmegyei bíróság új intézményével s az ennek körébe tartozó ügyek megjelölésével tett szükséges és remélhetőleg hasznos változtatásokat.

A zsinat első ülészakában méltóságos Ritoók Zsigmond gondnok rendes képviselő urral, a második ülészakon tekintetes Kis Elek tanácsbíró pótképviselő urral együtt képviseltük egyházmegyénket s igyekeztünk értekezleteken, bizottsági és rendes gyűléseken meggyőződéseink szerinti felszólamlásainkkal hozzájárulni a törvényalkotás nehéz munkájához.

3. Legyen szabad a nagytiszteletű és tekintetes

egyházmegye becses figyelmébe ajánlanom, habár ennek közlésére körleveleimet már kibocsátottam — itt is azt, hogy az egyházkerületi közgyűlés Debreczenben a f. évi május hó 17-ikén veszi kezdetét s a gyűlés első napján megválasztott püspökünk főtisztelüt Kis Áron felavatási ünnepélye leend.

4. Egyházmegyénk gyülekezeteiben békés fejlődés és több téren előhaladás látható, kivéven :

a k.-n.-révi egyházat, melyben a lelkész és gyülekezet tagjai között már régen meglevő s már a hitelhagyásig fokozódott viszályos ügy most már fegyelmi bíróság elé fog terjesztetni;

a csatári egyházat, melyben a lelkész és tanítók között évek óta folytatott perlekedés a legfelsőbb polgári bíróság ítéletét vonta a tanítókra, mely ítélet alapján a lelkész a tanítók más helyre áttételét kérelmezi tárgysorozatba felvett kérvényében;

P.-Ujlakot, hol öt család 17 lélekkel tért át a r. kath. egyházba a lelkész és presbitérium jelentése szerint az egyházi adó és tandíj fizetés alól menekülés czéljából;

Szalárdot, a hol, valamint a szőlő elpusztulása miatt nehéz anyagi viszonyok közé jutott némely hegyközi egyházakban is, a betolakodó nazarénusok törvényellenes üzelmei zavarák meg az egyháztagok békéjét; mely okból Biharmegye alispánja esperesi megkeresésemre a tárgyalás folyamán előterjesztendő intézkedést tette meg.

5. Az egyházmegyei közalapbizottság f. évi február 4—5. napjain tartott ülésében az 1892-ik évi közalap bevallásokat, a püspökii és csatári bevallások kivételével — a melyek későbbben érkeztek be — minden egyházból átvizsgálta és megerősítette; az esperesi naplót s abban a közalap számadást, valamint az 1891. évi „Főtabellát“ megvizsgálta s jóváhagyta. A bizottság jegyzőkönyve tárgyalás alá jön; az esperesi napló és főtabella megtekintés végett a közgyűlés asztalára letétetett.

A közalap évi járulékai a f. évben is szembe-tűnőleg kevesbednek, a mennyiben bár 11 egyház bevallási ivében 13.60 frt szaporodás mutatkozik, de

27 egyház bevallása 86.50 frttal kevesbedett és 4 egyházban 176.73 frt töröltetett. A járulékok fogyásának oka nagy részben a filloxera pusztításában s a folyvást sulyosodó anyagi körülményekben van.

6. Örömmel jelentem, hogy a csökmői egyház diszesen felépült új templomának felavatási ünnepélye 1891. november 22-én tartatott meg elválasztott püspökünk főtiszteletű Kiss Áron felavató imája, Szilágyi Márton füzesgyarmati lelkész alkalmi egyházi beszéde, Szemes László sztyánosi lelkész esketési, Kovács János furtai lelkész keresztelési beszéde, Doma Gyula fugyii és Bögös Lajos helybeli lelkészek urvacsora osztása, s esperes zárímája mellett nagy számú örvendező közönség jelenlétében. Töltse be Isten szent lelkének ereje azon diszes templomot buzgó hallgatókkal, ihlesse meg abban az igehirdetőt az ő szolgáját s tegye hatásossá az evangéliom igéit minden időben. Legyen Istennek áldása és kegyelme az egész gyülekezeten!

7. A lelkészi körök értekezletei és a tanító testületi körök önképző munkáikat ezen időszakban is folytatták, miként arról hozzám betérjesztett jegyzőkönyveik tanuskodnak.

8. Járványos betegségek miatt szünetelt a tanítás az iskolákban:

Borson 2 iskolákban deczemb. 15-től február 8-ig ronsoló toroklob,

Zsákán 2 iskolában október 17-től okt. 26-ig himlő,

M.-Keresztesen 4 iskolában január 16-tól február 8-ig ronsoló toroklob,

B.-Sz.-Mártonban 1 iskolában február 16-tól márczius 10-ig himlő,

Biharon 3 iskolában február 22-től márczius 16-ig himlő miatt.

Ezekén kívül még több helyen is kevesebb ideig hasonló járványok miatt.

9. A 21—1890. sz. egyh. megyei határozat folytán a darvasi lelkészi hivatal jelentését a „Harang alaptőke” helyre pótlására nézve előterjesztem.

10. A 71—1890. sz. határozatban vett megbízatásomnál fogva a *felsőbb leánynevelő intézet* felállítása

ügyében a nagyszalontai és érmelléki egyházmegyék küldötteivel az első értekezlet 1890. nov. 11-ikén megtartatott; annak jegyzőkönyve elő fog terjesztetni.

11. A 101—1891. sz. határozat folytán jelentem, hogy Schiffer József r. kath. vallásu okleveles tanító nem térvén át ev. ref. egyházunkba, H.-K.-Ujlakon még ideiglenes segédtanítóul sem alkalmaztatott.

12. A 122—1891. sz. határozatban k.-n.-révi ideiglenes körlelkészül megválasztott Karácson Imre s. lelkész a főtiszteletű püspöki hivataltól megerősítetését kinyervén, pályája megkezdéséhez esperesi utasítással elláttatott, működéséről már két ízben tett jelentést, körlelkészi naplóját két ízben bemutatta. Ez ügyben szintén előterjesztés van felvéve a tárgysorozatban.

13. A felsőbb hatósági rendeletek annak idejében mind köröztettek; a jegyzőkönyvek és másnemű kérények szétküldettek. Az esperesi hivatalhoz érkezett mindennemű pénzek, melyeknek összege 5700 frt, ez évben az illetőknek kézbesítették s elszámoltattak, miről a számadásokat vizsgáló bizottság előterjesztése bizonyosságot tesz.

A közigazgatás egész évfolyamán 15 körlevél és körözvény 1579 iktatói és 1221 postakönyvi számok alatt intéztetett.

14. Lelkészi karunkban Istené legyen a hála! halál általi változás nem történt. A tanítói testület!ből, annak egyik kiváló érdemes tagját Kalas György szentjánosi fitanító-énekvezért szólítá magához az Úr a múlt évi okt. 12-én — jeles eredménnyel folytatott tanítói pályájának 32-ik, házasságának 36-ik és életének 62-ik évében. Az egész szentjánosi gyülekezet szeretete, egyháza előljárói és felsőbb hatósága elismerése, gyermekei és özvegye könyei kísérték sirjába. Legyen emlékezete áldott.

Az 1891-ik év szeptember 2-án tartott közgyűlésünk óta a belhivatalnokok közt a következő változások történtek:

a) a lelkeszi karban:

1891. szeptember 29-én Holkó József 4 év óta segédlelkész Alsóminénfalváról — mindkét lelkeszi vizs-

gáról jeles bizonyítványt mutatván fel s másnemű bizonyítványai is rendben találtatván, Nagy-Kerekiben Szabó Károly lelkész esperes mellett segédlelkészül alkalmaztatott.

1891. okt. 3. Tóth József első lelkészi vizsgát 1890. okt. 21-kén kielégítő eredménnyel letett lelkészjelölt T. Csák Máté v.-olaszii lelkész mellé segédül kibocsáttatott.

Okt. 22-én Bélteki Géza n.-várad-ujvárosi segédlelkésznek nyüvedi rendes lelkészszé megválasztatása az egyházkerületi bíróság által is jóváhagyatván, meghívásához s állomása elfoglalásához esperesi beleegyezés adatott.

Okt. 28-án Kálmán Béla Nyüveden volt időközi lelkésznek Váncsodon Nagy Sándor lelkész mellett segédlelkészül, egyszersmind az egyháztanács választása alapján ugyanott ideiglenesen leánytanítóul alkalmaztatása engedélyeztetett.

Nov. 16-án Zagyva Gyula az első lelkészképességi vizsgát 1891. szept. 7—9. napjain a dunántúli kerületben letett s a főtiszteletű püspöki hivatal által ide a tiszántúli kerületbe bekebelezett lelkészjelölt nvárad-ujvárosi lelkész mellé rendben talált bizonyítványai alapján s. lelkészül kibocsáttatott.

b) a tanítók között :

1891. szept. 4-én Szücs János váncsodi okleveles tanítónak a b.-szt.-mártoni vegyes iskola tanítóság és énekvezérség elfogadására, a mire szabályszerűen lett megválasztva, engedély adatott.

Okt. 1. Boor Károly pósalakai régi tanítónak a főtiszteletű püspöki hivatal utasítására tanítói igazolvány adatott.

1892. január 14. Kató István okleveles tanítónak, ki pályázat útján Szentjánoson, hol eddig segéd volt, fitanítóvá s orgonista énekvezérré választatott, hivatala elfoglalásához esperesi beleegyezés adatott.

Január 22-én Fekete Mátyás debreczeni tanítóképezdei III-ad éves kibocsátott növendéknek a nagyszántói vegyes iskolában a tanítás ideiglenes minőségben s a tanfolyamí vizsgák letételének feltétele mellett megengedtetett.

Eljárásaimnak jóváhagyását, a változott s alkalmazott lelkész, segédlelkészek és tanítók megerősítését, az újonnan belépettek bekebeleztetését kérem.

Kiváló tisztelettel betérjeszti

Nagy-Kerekiből 1892. ápril 26-án

Szabó Károly,

esperes.

A nagy gonddal összealkotott jelentést a közgyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni határozza; a jelentés külön határozatokat igénylő részei az alábbi számok alatt vétetvén fel.

4. szám. Boldog emlékü püspökünknek, néhai Révész Bálintnak elévülhetlen érdemei méltánylásául a jegyzőkönyvben külön lapot szentelni határozván közgyűlésünk

a szelid lelkű s szeretetteljes szívű embernek, a gyöngéd családfőnek, a hű pásztornak, egyházkerületünk bölcs és gondos révészének, az ihletett lelkű imádkozónak, kinek élete mindnyájunk előtt példányképül áll, elvesztését a legmélyebb fájdalommal veszi tudomásul egyházmegyénk s osztozik a közös gyászban, mely nem csak közéletünket, hanem egyetemes egyházunkat is az ő elhunytával érte.

Legyen boldog ott amaz örökké való hajlékokban, a „hol az ő napja többé nem áldozik le, holdja nem fogyatkozik meg soha örökké, a holott immár az ő hite látássá, az ő reménysége valósággá változott.”

Emléke áldott leend közöttünk.

5. szám. Bélteki Gézának nyüvedi lelkészsze történt megválasztását az egyházkerületi közgyűlés is jóváhagyván

midőn ezt egyházmegyénk tudomásul veszi, utasítja egyszersmind megválasztott lelkészt a szokásos változási díjnak közpénztárba leendő befizetésére. Miről ugy megválasztott lelkész, mint Nádudvari Lajos közpénztárnok értesítettnek.

6. szám. Holkó József s. lelkész N.-Kerekibe, Tóth József és Zagyva Gyula s. lelkészek Nagyváradra, Kálmán Béla s. lelkész Váncsodra esperesi kibocsátást nyervén

a szokásos bekebelezési díjak befizetésére utasittatnak.

7. szám. Szücs János váncsodi tanítónak a b-sz.-mártoni vegyes iskola tanítói állomására esperesi engedély és jóváhagyás mellett történt változását, továbbá Fekete Mátyás debreczeni tanítóképezdei III-ad éves növendéknek szintén esperesi engedély mellett a nagyszántói vegyes iskolánál alkalmazását a közgyűlés tudomásul veszi s utasítja a nevezetteket a szokásos díjak befizetésére; utóbb nevezett Fekete Mátyást egyszersmind arra is, hogy még hátralevő vizsgáinak letételével oklevelét megszerezze s azt az esperesi hivatalban annak idején bemutassa.

8. szám. Olvastatott a számvizsgáló bizottság jegyzőkönyve az egyházmegyei esperesi, lelkészgyámoldai pénztárnoki, közpénztárnoki és könyvtárnoki 1891/92-ik évi számadások megvizsgálása tárgyában, mely szerint:

1. Az esperes kezelése alatt volt különböző nemű pénzekből ugy a vétel mint a kiadás volt 5730 frt 77 kr.

2. A lelkészgyámoldai pénztár forgalmi bevétele volt 67,827 frt 48 kr; kiadása 62,297 frt 39 kr; készpénz maradványa 2530 frt 09 kr; pénztári állása 1892. márcz. 2-n 53275 frt 21 kr.

Ez összegből kötvényekben 42,951 frt 95 kr; takarékpénztárban 7793 frt 17 kr áll.

A pénztár állása volt 1891. márcziusban 50,913 frt 25 kr, szaporulat tehát 2361 frt 96 kr.

3. A közigazgatási pénztár forgalmi bevétele volt 12,260 frt 56 kr; kiadása 12,089 frt 24 kr; maradványa 171 frt 32 kr; e pénztár állása 1892. márczius 1-sőjén 9473 frt 22 kr.

1891. márczius 1-én a pénztár állása volt 9664 71 kr, apadás tehát 191 frt 49 kr.

A fenti összegből a készpénzmaradványon kívül kötvényen áll 8881 frt 90 kr; takarékpénztári könyvön 420 frt.

Itt megjegyzi a számvizsgáló bizottság, hogy a közigazgatási pénztár mult évi állományához képest ez évben 191 frt 49 kr fogyaték van, a melyet csak részben fedez a még künt levő 138 frt 56 krnyi kamathátrány, melynek betudásával a fogyaték csak 52 frt 93 krt tesz. Minthogy azonban az Okos István elleni 300 frtos követelésből 71 frt 76 kr töröltetni rendeltetett az egyházmegye 12|1891. sz. végzésével, a tényleges fogyaték 124 frt 69 krra emelkedik. És minthogy a Szilávy Olivér elleni 300 frt követelés is behajthatlanná vált s törlendő is leszen, a hiány ezzel is növekedik.

E hiány elenyésztetésére a bizottság javaslatba hozza, hogy a „k.n.-révi missió-alap“ czimén kezelt 664 frt 30 kr visszatérítésképen olvasztassék a közigazgatási pénztárba.

A tűzkármentesítési pénztár kiadása és bevétele volt 1040 frt 89 kr. Szaporulat tehát 21 frt 50 kr.

A Sorbán Jánosné Lukács Erzsébet alapítvány lelkész javadalmi alapjának bevétele és kiadása volt szaporulat nélkül 1050 frt.

A f.-vásárhelyi népiskolai alapítvány bevétele és kiadása 952 frt 08 kr. szaporulata 41 frt 05 kr.

A lessi lelkészjavadalmi alap bevétele és kiadása szaporulat nélkül 901 frt.

A k.n.-révi missio-alap bevétele és kiadása 664 frt 30 kr; szaporulat 15 frt 95 kr.

A könyvtárnok számadása szerint a pénztári forgalom bevétele volt 538 frt 09 kr; kiadása 518 frt 07 kr; maradványa 20 frt 02 kr.

E pénztár állása 1892. ápril 22-én 404 frt 34 kr, melyből a fenti készpénzmaradványon kívül 340 frt 52 kr kötvényen, 43 frt 80 kr pedig takarékpénztári könyvön van elhelyezve.

E pénztár állása volt a múlt évben 457 frt 08 kr. és így fogyaték van ez évre 52 frt 74 kr, melynek oka a nagyobb mérvű könyvvásárlásban rejlik.

Mind e számadásokat a vizsgáló bizottság pontosan vezetetteknek találván, a kezelőket a számadás terhei alól a szokásos fentartások mellett felmentésre ajánlja.

A közgyűlés eltekintve e jelentésnek a körös-n.-révi missióalapnak a közigazgatási pénztárba olvasztását célzó javaslatától a kért felmentést a számadások terhei alól a kezelőknek a szokásos fentartások mellett megadja.

A körös-nagyrévi missió alap nem lévén elvonható céljától, továbbra is mint ilyen kezelendő s kamatai, miután a közigazgatási pénztár missiói célokra is szolgál, abban kezelendők.

A számadások egy példányban a szokáshoz képest körözteni rendeltetnek.

9. szám. Ugyanazon bizottság tudomásvétel végett bemutatja a tanítógyámoldai, tanítóegyesületi pénztárnoki számadásokat az 1891—92-ik évről, mely szerint a tanító gyámoldai pénztárnál bevétel volt 718 frt 90 kr; kiadás 718 frt 08 kr; maradvány 82 kr; a kamatozó tőke pedig 9370 frt 86 kr s ebben szaporulat 207 frt 44 kr. A tanítóegyesületi pénztárnál a bevétel volt 318 frt 59 kr; a kiadás 90 frt 57 kr; a maradvány 228 frt 02 kr; és a segélypénztárnál bevétel 121 frt 19 kr; kiadás 100 frt; maradvány 21 frt 19 kr.

E számadásokat a közgyűlés tudomásul veszi s azokat a fenti számban jelzett számadásokkal együtt a szokásos módon körözteni rendeli.

10. szám. A b.-sz.-mártoni és h.-k.-kovácsii szolgálmányváltság ügyének, továbbá a zsákai iskola-

telek vételügyének, valamint a váncsodi egyház fiska-
kola építési ügyének s a segélyért folyamodó egyhá-
zak és lelkészek kérvényeinek megvizsgálására

a közgyűlés bizottságul Nádudvari Lajos
és Mezey Mihály tanácsbírákat és Csák Máté
előadó jegyzőt küldi ki, jelentésöket még e
gyűlés folyama alatt bevárván.

11. szám. Hegyessy Márton tanácsbíró beadvány-
ban jelenti, hogy miután a Szlávy Olivér elleni 300
frtos követelés be nem hajtható, törlendő lesz.

Kapcsolatban van Burján Béla budapesti ügyvédel-
nél, a Szlávy Olivér ügyvédi irodája gondnokának
erre vonatkozó levele.

Tudomásul vétetvén, a 300 frt követelés
mint behajthatlan töröltetni rendeltetik.

12. szám. Eszenyi Sándor egyhm. könyvtárnok
beterjeszti a könyvtárforgalomról szóló kimutatását.

Tudomásul szolgál.

13. szám. Olvastatott Miskolczi Árpádnak egyh.
m. világi jegyzői állásáról tanácsbíróvá történt meg-
választása folytán az esperesi hivatalhoz benyújtott
lemondási nyilatkozata.

Miskolczi Árpád lemondását a közgyű-
lés tudomásul veszi és elfogadja; a jegyzői
teendők végzésében sok évi buzgó ténykedé-
seért ezuttal is elismerését nyilvánítja.

A jegyzői állás betöltése iránti intézke-
dés megtételére az esperes felkérte.

14. szám. Felvétellett az egyházmegye közalapra
felügyelő bizottságának a f. évi február hó 4. és 5.
napjain N.-Kerekiben tartott ülésének jegyzőkönyve,
mely szerint

a tételről tételre megvizsgált és 1833 frt 19 kr
bevételt s ugyanannyi kiadást feltüntetető esperesi
közalapi számadást helybenhagyó tudomás vételre s
a szokásos fentartások mellett felmentésre ajánlja;
továbbá az egyházaknak az 1892-ik évre szóló köz-
alapi bevallást a következőleg állapítja meg, illetve
ajánlja a közgyűlésnek megállapítás végett:

1. Ártánd járulékát 34 frt 90 krban; a mult
évinél kevesebb 20 krval.

2. B.-Sz.-Márton járulékát 26 frt 90 krban ; a mult évinél kevesebb 30 krral.

3. Bihar járulékát 63 frt 60 krban ; a mult évinél kevesebb 1 frt 20 krral.

4. Bojt járulékát 68 frtban ; a mult évinél több 10 krral.

5. Bors járulékát 40 frt 30 krban ; a mult évinél több 70 krral.

6. Csökmő járulékát 98 frt 30 krban ; a mult évinél több 2 frt 60 krral.

7. Darvas járulékát 27 frt 60 krban ; a mult évinél több 1 frt 10 krral.

8. Élesd járulékát 34 frt 50 krban ; a mult évinél kevesebb 40 krral.

9. Fugyi járulékát 17 frt 90 krban.

10. F.-Vásárhely járulékát 18 frt 40 krban ; a mult évinél több 1 frt 60 krral.

11. Furta járulékát 97 frt 80 krban ; a mult évinél kevesebb 2 frt 40 krral.

12. H.-K.-Kovácsi járulékát 29 frt 60 krban ; a mult évinél kevesebb 1 frt 80 krral.

13. H.-K.-Pályi járulékát 25 frt 90 krban ; a mult évinél kevesebb 20 krral.

14. H.-K.-Száldobágy 25 frt 30 krban ; a mult évinél több 3 frt 60 krral.

15. H.-K.-Ujlak járulékát 38 frt 90 krban.

Ezen egyházközség nagymérvű hátrányából egyuttal az indokolt felterjesztés alapján a következő egyháztagek hátrányösszegeit ajánlja törlésre, megjegyezvén, hogy a többi hátrányok az esperesi jelentés szerint behajtás végett a szolgabírói hivatalhoz lettek áttéve : Pap Imre 30 kr, ifj. Szabó Lajos 30 kr, Szakács József 30 kr ; Szász András 1 frt, Szentesi János 1 frt 80 kr, Tóth Imre 30 kr, Tyukodi József 10 kr, Juhász Sándor 20 kr, Borbély József 30 kr, Bancsa Ferencz 80 kr, Dolgozi Mihályné 10 kr, Kalmár Imréné 20 kr, Matta Imre 40 kr, Matta Sándor 20 krját, összesen 6 frt 30 krt.

16. K.-N.-Rév járulékát Hollósy Gyula közjegyzőnek a 11-ik, Szabó Dénes tanítónak a 12-ik osztályba pótlólag sorozásával 8 frt 90 krban helyesbitésre;

Egyuttal utasíttatni kéri a k.-n.-révi egyházi előljáróságot, hogy jövőre a közalap kivetésénél nagyobb körültekintéssel járjon el.

17. K.-Marja járulékát 61 frt 50 krban; kevesebb a mult évinél 4 frttal.

Egyuttal a végelszegényedés vagy elköltözés miatt törlésre ajánl a bizottság az anyaegyházból 11 frt 58 kr régi hátrányt; a nagy-marjai pusztáról 12 frt 60 krt.

18. K.-Jenő járulékát 16 frt 20 krban.

19. J.-Hodos 54 frt 60 krban; a mult évinél kevesebb 50 krral.

20. K.-Szántó járulékát 19 frt 20 krban; a mult évinél kevesebb 60 krral.

21. Less járulékát 3 frt 20 krban.

22. M.-Kakucs 6 frt 70 krban; a mult évinél kevesebb 50 krral.

23. M.-Keresztes 97 frt 50 krban; a mult évinél kevesebb 14 frt 10 krral.

24. M.-Telegd és Szabolcs járulékát 44 frtban; a mult évinél több 50 krral.

25. M.-Telki járulékát 18 frt 80 krban; 20-szoros megváltásban 12 frttal; összesen 30 frt 80 krban.

26. N.-Kereki járulékát 37 frtban; a mult évinél kevesebb 5 frt 40 krral.

27. N.-Szántó járulékát 12 frt 30 krban; a mult évinél több 50 krral.

28. Nyüved és Kügy járulékát 19 frt 40 krban; a mult évinél kevesebb 40 krral.

29. Örvénd járulékát 29 frt 30 krban; a mult évinél több 10 krral.

30. P.-Tamási járulékát 36 frt 40 krban; a mult évinél több 10 krral.

31. Pelbárhidja járulékát 9 frt 40 krban; a mult évinél kevesebb 10 krral.

32. Pósalaka járulékát 10 frt 70 krban.

33. P.-Ujlak járulékát 16 frt 30 krban; a mult évinél kevesebb 40 krral;

34. P.-Told járulékát 35 frt 10 krban; kevesebb a mult évinél 1 frttal.

35. Siter járulékát 33 frt 10 krban ; kevesebb a mult évinél 40 krral.

36. Szalárd járulékát 52 frt 90 krban ; kevesebb 30 krral.

37. Sz.-János járulékát 45 frt 60 krban ; kevesebb a mult évinél 90 krral.

38. Zsáka járulékát 62 frt 90 krban ; több a mult évinél 90 krral.

39. Váncsod járulékát 60 frt 60 krban ; kevesebb a mult évinél 30 krral.

Ez egyházközségből felterjesztett indokok alapján törlésre ajánlja a bizottság a következő összegeket : Bodnár Imrétől 10 krt ; Boros Istvántól 20 krt ; ifj. B. Tóth Imrétől 20 krt ; O. Tóth Józsefnétől 20 krt ; Tyukodi Andrástól 10 krt.

40. N.-Várad járulékát 307 frt 50 krban ; kevesebb a mult évinél 38 frt 60 krral.

Ez egyházközségből egyuttal kellőleg indokolt felterjesztésre törlésre ajánl a bizottság 146 frt 25 krt.

Helybenhagyó tudomásul vételt kér a bizottság az egyházmegyei közgyűléstől azon intézkedésére, mely szerint a lelkésze betegsége miatt az ezidei közalapi járulékot feltüntető kimutatást fel nem terjesztő püspökii egyházközségnek a felterjesztésre a f. évi február hó 7 ig haladékot adott.

A csatári egyházközség a közalaphoz járulását kitüntető kimutatást elbirálás végett nem terjesztvén be, sem pedig mentséggel ezért nem élvén — a bizottság e tárgyban a közgyűlés intézkedését kéri.

A közgyűlés a közalapra felügyelő egyh. megyei bizottság munkálkodását helybenhagyó tudomásul veszi ; a h.-k.-ujlaki, k.-marjai, váncsodi és n.-váradi egyházakból felterjesztett hátrányokat törli ; a k.-n.-révi egyházi előjáróságot utasítja, hogy közalapjárulékai kivetésénél jövőben körültekintőbb gondossággal járjon el.

A pótlólag beterjesztett a csatári egyházközségi közalap kimutatást 37 frt 50 krban ; s az ugyan így beterjesztett püspökii

közalap járulékot pedig 74 frt 40 krban megállapítja.

15. szám. Kovács János furtai lelkész az esperesi székhely változása folytán közalapra felügyelő bizottsági tagsági teendőit a távolság, sokszor a kellemetlen időjárás miatt nem gyakorolhatván — lemond.

Kovács János bizottsági tag lemondását, buzgó munkálkodásának elismerése mellett a közgyűlés elfogadja s helyette a bizottságba tagul Csillag Lajos bojti lelkészt választja be.

16. szám. Olvastatott a 101/1891. sz. egyh.-megyei végzéssel a f.-vásárhelyi iskoláztatás szünetelése okai kiderítésére s ezenkívül az esperesi 1205/1891. sz. utasítással az ugyanottani s 1890/91-re vonatkozó gondnoki számadás rendbehozatala végett kiküldött bizottságnak a vizsgálatról felvett jegyzőkönyve, mely szerint

az iskoláztatás csak a téli félévben van gyakorlatban, amennyiben a tavaszi munkaidő beálltával a szülők rendszerint elfogják gyermekeiket az iskolától. Lelkésztanító vezet ugyan mulasztási naplót s az iskolamulasztók jegyzékét rendszeren megküldi a községi előljáróságnak, de ez a nép szegénysége miatt az iskolát mulasztó gyermekek szüleit nem bírságolja. De kitűnik a vizsgálati jegyzőkönyvből az is, hogy a tanítást a lelkésztanító nem végzi teljes odaadással, mert ez esetben a szülők nem küldönék gyermekeiket az ottani római és görög felekezeti iskolákba.

A vizsgálati jegyzőkönyv szerint a gondnoki számadás 1309 frt 01 kr bevétellel s 1139 frt 09 kr. kiadással helyesbített s volt gondnok Gombos Dániel utasított a maradványul kitüntetett 169 frt 92 krnak s ennek 1891. június 7-től számított 6%-nak utódja kezéhez átadására, a mely utasítást úgy volt gondnok Gombos Dániel, mint a presbitérium belenyugvólag elfogadta.

Végül megjegyzi a küldöttség, hogy a f.-vásárhelyi egyház a különböző forrásokból nyert segélyösszeget a kért czélokra fordította.

Kapcsolva van a vizsgáló küldöttség 12 frt 27 krt feltüntető költségjegyzéke.

A vizsgálati jegyzőkönyvből arról győződve meg a közgyűlés, hogy az iskolázás szellemi, erkölcsi hanyatlása nem csupán a szülők szegénységéből eredő mulasztásokban, hanem a lelkész-tanító közönyösségében is rejlik, s ujonnan utasítja lelkész-tanítót, hogy a tanítási órákat és időszakokat a tanterv követelménye szerint mindenkor pontosan betartsa; a szokásos nyilvános vizsgák megtartását jövőben el ne hanyagolja, az iskolalátogatóságot e vizsgálatokra mindenkor idejében meghívja. Együttal felhívja esperes útján úgy a szabályszerű Can. visitatiót, valamint a körí iskola-látogatóságot is arra, hogy itt az iskolázást illetőleg minden irányban szigorú ellenőrzési szemlét gyakoroljon; a körí iskolalátogatóságot arra is, hogy a téli és nyári vizsgálatokon elnököljön.

A gondnoki számadás helyesbítésére vonatkozó ténykedését a vizsgáló küldöttségnek a közgyűlés helybenhagyja, utasítja volt gondnokot, Gombos Dánielt a maradványul kitüntetett 169 frt 92 krtak 1891. június 7-től számítandó 6%-al együtt utódja kezeihez átadására.

A különböző forrásokból nyert segélyeknek a kért czélokra lett fordítását a közgyűlés megnyugvással tudomásul veszi.

A felmerült vizsgálati költségben, 12 frt 27 krtban s annak egyházmegyei közpénztárba befizetésében lelkész-tanító és volt gondnok, Gombos Dániel egyetemlegesen elmarasztaltatnak.

Miről az esperesi hivatal a Can. visitationak adandó utasítás végett; a volt gondnok, egyházi előjáróság, lelkész-tanító és körí iskolalátogatóság értesítettnek.

17. szám. Olvastatott a nagyszántói egyház által létesített takarékmagtár alapszabályainak átnéze-

sével s erre véleményes javaslat megtételével felkért bizottság véleményes javaslata, mely szerint a takarékmagtár alapszabályainak rendelkezései ugy a polgári, mint az egyházi törvények vonatkozó szakaszainak szem előtt tartásával lévén megállapítva, azokat minden észrevétel nélkül elfogadásra s megerősítésre ajánlja.

Kapcsolatban van az alapszabály egy példánya.

A nagyszántói egyházi takarékmagtár alapszabályait a közgyűlés jóváhagyja s megerősíti.

18. szám. Olvastatott az 1891. évi Can. visitationak a berettyó-völgyi és hegyközi körből a n.-tótfalui leányegyházra vonatkozó jelentése, mely szerint e leányegyházra, mely a szalárdi lelkész hatáskörébe osztott, részint a szalárdi anyaegyház nagy népessége folytán, mely a helyi lelkész minden idejét igénybe veszi, részint a szükséges fuvar hiánya miatt kellő gond nem fordíthatatik.

A Can. visitatio jelentése a következő statisztikai adatokat jegyzi meg: N.-Tótfaluról s az ottani szórványokról: Lelkek száma N.-Tótfaluban 5 család 13 fi, 17 nővel; együtt 30 lélek; Kisalmáson 1 család 2 fi és 1 nővel, együtt 3 lélek; Kővágón 1 család 1 fi és 1 nővel, együtt 2 lélek; Borszegeen 10 család 20 fi, 24 nővel együtt 44 lélek, összesen 17 család, 36 fi, 41 nő = 77 lélek.

A nagytótfalui egyház tulajdonában levő ingatlanok becsértéke hozzávetőleges számítás szerint: a lelkésztanítói lak értéke 400 frt, hasznbére 50 frt; a lelkészi 32 hold föld értéke 1600 frt; hasznbére 150 frt, egyházi föld 5 kis hold értéke 150 frt, hasznbére 7 frt.

A 25/1891. sz. egyházmegyei végzésben nyert meghatalmazásához képest a vizitacionális küldöttség jelenti, hogy a kir. tantfelügyelőség által iskolaépítésre kért helyiség az előkönyörgői lakással szemben, magaslaton, nehezen hozzáférhető helyen van; területe 497 $\frac{1}{2}$ □", értéke hozzávetőlegesen 120 frt, évi hasznbére 1 frt.

Kapcsolatban jeleztetik, hogy a nagytótfalui elő-

könyörgői lakás és iskola jókarban tartására az állammal kötött szerződés szerint évenként 40 frt lett volna ugyan fordítandó, azonban a tanfelügyelői hivatal többszörös sürgetés daczára is erre vonatkozólag sem nem intézkedett kellőleg, sem számadást nem adott.

A közgyűlés esperest bizza meg azzal, hogy N.-Tótfaluban s szórvényaiban értesítéseket szerezzen be, s a körülményekhez képest indokolt javaslatot adjon arra nézve, hogy az ottani fekvőségek megtarthatók-e veszély nélkül, vagy pedig eladassanak, s ez esetben mely község lenne alkalmas arra, hogy ott élő hitsorsosainknak hitőkben s nemzetiségökben megtarthatása végett missioi központul szolgáljon.

A tanfelügyelői hivatal által iskolaépítésre kért ürestekek eladása függőben hagyatik.

Ez ügy az esperes urnak azzal adatik ki, hogy a szerződésben biztosított követeléseinket szükséghez képest az ügyész közbejöttével is sürgesse meg a kir. tanfelügyelőségnek.

19. szám. Olvastatott a n.-szalontai, érmelléki és bihari egyházmegyék, valamint a n.-váradi egyház képviselőinek a Nagyváradon felállítani czélzott protestáns felsőbb nőnevelő intézet ügyében az 1891. nov. 11-én tartott értekezletének jegyzőkönyve, mely egy protestáns felsőbb nőnevelő intézetnek Nagyváradon felállítását elvben elfogadja; a nagyváradi egyház főgondnokának egyháza megbízásából tett azon ajánlatát, hogy a majdan felállítandó intézet számára emelendő épületnek saját területén helyet adni kész örömmel fogadja s dr. Balogh Elek, Szemes Imre és Sulyok István tagokból álló bizottságot küld ki, mely a létesítendő intézet milyenségét körülményesen feltüntető véleményes javaslatot készítsen; a nőnevelő intézet czéljaira időközben netalán érkező adományok elfogadásával s kezelésével Csák Máté nváradi lelkészt bizván meg.

Tudomásul vétel mellett felhivja a köz-

gyűlés esperes urat, hogy tekintettel az ügy nagy fontosságára, a nagy bizottság összehívását lehetőleg rövid idő alatt eszközölje, s abban egyetértve a szomszédos egyházmegyék küldötteivel, a protestáns felsőbb nőnevelő intézetet minden részleteiben teljesen felölelő tervezetet szerkesztessen.

20. szám. Olvastatott a szalárdi egyh. tanács II/1892. sz. felterjesztése a nazarénusok erőszakos terjeszkedésének meggátlása tárgyában.

Kapcsolatban ismertette lett az esperesi hivatalnak e tárgyban Biharmegye alispáni hivatalához intézett átirata.

Felolvastatott egyszersmind az alispáni hivatalnak 2841—1892. sz. átirata s annak mellékleteül tett s figyelemben tartás és esetleges intézkedés végett minden főszolgabírói hivatalhoz megküldött körrendelete.

A közgyűlés az alispáni átiratból s annak mellékletéből meggyőződést szerezvén arról, hogy a nazarénusok erőszakos terjeszkedésének meggátlására jótékony támogatást nyert a közigazgatási hatóságoknál, ez ügyben jelenleg további intézkedések megtételének szükségét nem látja.

21. szám. Darvasi lelkész jelenti: hogy az egyházmegye korábbi határozata alapján a darvasi egyházgondnok, mint a harangpénztár kezelője, az elköltött harangalapítvány visszapótlása gyanánt az első részletet 300 fitot a zsákai takarékpénztárba elhelyezte.

Tudomásul szolgál.

22. szám. Felolvastatott a k.-n.-révi missioi lelkész évnegyedes jelentése, melyet az esperesi hivatal által számára adott utasítás alapján kötelezve van beterjeszteni.

A közgyűlés a jelentés tudomásul vétele mellett továbbra is hasonló buzgó munkálkodásra hívja fel missioi lelkészt.

23. szám. Beterjesztettek a b.-sz.-mártoni iskolaépítésre vonatkozó ügyiratok.

Miután a hiányzó ügyiratok, melyek csatolására az egyh. kerületi közgyűlés 259/1891. sz. végzéssel a b.-sz.-mártoni egyházi előjáróság utasítva lett — most csatoltatnak — esperes felkérletik azoknak az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztésére.

24. szám. Felvétellett a pelbárthidai egyházi előjárók felterjesztése a régi tanítói lak eladhatása s a vételár összegnek majdan külső fekvőségbe helyezése tárgyában.

Kapcsolatban olvastatott a helyi lelkész Major Gyula és Németi Lajos birtokos felterjesztése, melyben nevezettek a pelbárthidai egyháztanácsi és közgyűlési határozatokat megfélebbezik.

Kapcsolatban vannak az egyh. tanácsi és közgyűlési határozatok.

A közgyűlés az iratok tanulmányozásával s azután a helyszíni szemle megtartásával a szabályszerű egyházlátogatóságot bizza meg, jelentését az őszi közgyűlésre bevárván. Miről az esperesi hivatal a további intézkedés megtétele végett értesítendő.

25. szám. Olvastatott az örvendi egyházi előjáróság felterjesztése a közigazgatási hatóság által lebontatott templom toronynak felépítése tárgyában, mely célhoz ottani birtokos Jurieskay Mór ur is 100 frt ajándékkal járult.

Kapcsolatban vannak a torony tervrajza s az egyháztanácsi és egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyvek.

Az építkezést a közgyűlés engedélyezi, a tett 100 frtnyi ajándékért Jurieskay Mór urnak köszönetet mond; minthogy azonban részletes költségvetés mellékelve nincs és az sincs teljes világításba helyezve a felterjesztésben, hogy az építési költségek mely forrásokból merítettnek — az összes iratokat a fentebb jelzett hiányok pótlása végett azzal teszi vissza a közgyűlés az örvendi egyház előjáróihoz, hogy azok az őszi közgyűlésre felterjesztessenek.

26. szám. Olvastatott a p.-ujlaki belhivatalnokok mustváltsági ügyében kiküldött vizsgáló bizottság jelentése, mely szerint végleges megegyezés létesítése eszközölhető nem volt.

Kapcsolatban van a p.-ujlaki egyháztagek felterjesztése e tárgyban.

Melléklet az egyházmegyei kiküldöttek költségjegyzéke.

Minthogy a p.-ujlaki hívek felterjesztése az egyháztanács és egyházközségi közgyűlés elkerülésével adatott be, a vonatkozó iratokat a közgyűlés azzal küldi vissza, hogy azok az egyháztanácsban s egyházközségi közgyűlésben tárgyalatván, terjesztessenek fel újból az egyházmegyei közgyűléshez.

A vizsgáló bizottság költsége 12 frt 40 krban az egyhmegyei közigazgatási pénztár terhére utaltatik. Miről Nádudvari Lajos pénztárnok értesítendő.

27. szám. A 10. számu határozattal kiküldött bizottság előterjeszti a b.-sz.-mártoni egyház kérvényét a lelkész és tanító részére tartozott közmunka-szolgálmány megváltoztatására vonatkozólag.

Tekintve, hogy a szántás megváltása kis holdanként (1200 □ öl) 2 frt 50 kr-ra értékeltetett, s általában minden egyházi közmunka néven ismeretes szolgálmányok megváltása czimén, az egyes egyháztagek egyházi készpénzadójuknak 55%-a jut, mely az ottani viszonyoknak teljesen megfelelő; de meg e megváltásba az egyházi hivatalnokok is belenyugosznak : az egyházmegyei közgyűlés 5 évre helybenhagyja s felsőbb jóváhagyás végett a főt. egyházkerületre felterjeszti. Miről elnökség jegyzőkönyvi kivonaton értesítettik.

28. szám. Ugyan e bizottság előterjeszti a h.-k.-kovácsii egyház kérvényét a lelkész és tanító részére tartozott közmunkaszolgálmány megválthatására vonatkozólag.

A becsatolt okmányokból hiányzik ugyan

a lelkeszi és tanítói díjlevélen a szolgálmányok megváltása alapján kitüntetett összegnek miként leendő előállítására; de jelenlevő lelkész szóbeli előterjesztése szerint ez akként szereztetik be, hogy a lótartó egyháztag 1 frt, a gyalogmunkát teljesíteni tartozó 50 krral váltja meg szolgálatát. S miután e megváltási összeg bár csekélynek látszik is, de az ottani viszonyoknak teljesen megfelelő, s az egyházi belhivatalnokok által is elfogadtatik, közgyűlésünk által 5 évre helybenhagyatik, oly feltétellel, hogy a lelkész által szóbelileg tett felvilágosítás, a presbyterium és az egyházközségi közgyűlésből keltezett, írásosan csatoltassék az ügyiratokhoz, illetőleg küldetessék be az espereshez; s úgy lesz aztán felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjesztve. Miről esperes és a h. k.-kovácsii egyház jkőnyvi kivonaton értesittetik.

29. szám. Ugyan e bizottság előterjeszti a zsákai egyház kérvényét, melyben egy a papi lakkal szemben levő iskolájával határos 500 □ öl területű házas belteleknek, a rajta levő épülettel és összes tartozékaival egy ezer forintért és egy ezzel határos 750 □ öl területű épület nélküli pusztá teleknek nyolczszáz forintért iskolai czélokra örök áron leendő megvehetését kéri.

Tekintve, hogy a telkek a megnevezett czélokra igen alkalmasaknak, s a vétel előnyösnek találtatott; s az egyház is a vételért legnagyobb részben a gyülekezet tagjainak legkisebb megterhelése nélkül tudja fizetni; mindössze 400 frtnyi összeget akar az egyház iskolai és más megnevezetlen czélra nyert hagyományok pénztárából vett kölcsönnel fedezni: közgyűlésünk a nevezett telkek megvásárolhatását örömmel engedélyezi; a bemutatott adásvételi szerződést helybenhagyja, s figyelmeztetvén egyházat, hogy a mennyiben a szerződés szerint kiskorúak is vannak érdekelve, erre nézve gyámhatósági

engedélyt is szerezzon -- a főt. egyházkerületre jóváhagyás végett felterjeszti. Miről az esperes jegyzőkönyvi kivonaton értesittetik.

30. szám. Ugyan e bizottság előterjeszti az országos egyházi közalaptól segélytkérő *Bokros Benedek* h.-k.-száldobágyi lelkész kérvényét.

Miután folyamódó csekély évi jövedelmére, népes családjára, s abban a gyakran előfordult betegeskedésekre; közelebbről sok kárvallására hivatkozással jobb állomás nyerhetőségig kér 250 frt segélyt — 200 forint segélyre ajánltatik.

31. szám. Ugyancsak az országos egyházi közalaptól kér *Nánásy Imre* mező-telkii lelkész egyszer s mindenkorra 200 frt segélyt.

Tekintve, hogy a múlt nyáron nagymérvű tüzkárt szenvedett, mi által a különben is csekély jövedelmű egyházban most nagy szükségét szenved a kérelmező, őt közgyűlésünk a kért 200 frt segélyre ajánlja.

32. szám. A f. vásárhelyi ref. egyház templomának s tornyának kijavítására 280 frt közalapi segélyt kér.

Miután kérvényező egyház temploma s tornya valóban sürgős javítást igényel, melynek költségeit pedig szegénysége miatt egészben nem teljesítheti, közgyűlésünk ez egyházat a kért 280 frt segélyre ajánlja azon feltétellel azonban, ha a kérvény mellé a hiányzó egyházközségi közgyűlés ide vonatkozó határozatát is csatolandó, azt az esperes kezeihez minélhamarább beküldi.

33. szám. A pelbárhilai ref. egyház kér 400 frt segélyt templomjavítási célra az országos egyházi közalaptól.

Miután a régi, középkori templom dűlő falainak s tetőzetének javítása majdnem elodázhatlan s annak teljesítésére az egyház szegénysége miatt képtelen, a kért 400 frt segélyre ajánltatik, azon feltétellel, ha a hiányzó egyháztanácsi és közgyűlési

idevonatkozó határozatok a kérvény mellé utólagosan becsatoltatnak.

34. szám. A f.-vásárhelyi egyház templom- s tornyának kijavíthatására kér segélyt a ref. segélyegylettől.

Miután az egyház temploma s tornya valóban sürgős javítást igényel, a szegény egyház segélyre ajánltatik.

35. szám. A pelbárthidai egyház templomának kijavítására kér segélyt a ref. segélyegylettől.

E szegény egyházat segélyre ajánlja közgyűlésünk.

36. szám. A pelbárthidai egyház rozzant temploma kijavítására rendkívüli államsegélyért folyamodván, segélyre ajánltatik.

37. szám. Csepelyi Menyhért f. vásárhelyi lelkész rendkívül csekély jövedelme mellett közelebbről szenvedett kárai miatt rendkívüli államsegélyért folyamodván,

segélyre ajánltatik.

38. szám. Doma Gyula fugyii lelkész 100 frt rendkívüli államsegélyért folyamodván,

miután csekély jövedelme mellett a múlt évben kárt is szenvedett s azonkívül két gyermeket taníttat is, s elnyomorodott atyját is tartania kell, segélyre ajánltatik.

39. szám. Boor Károly pósalakai tanító 50 frt segélyt kér a rendkívüli államsegélyből.

Nagy szegénysége mellett fiának a tanulói pályán leendő tovább képeztetetése czéljából a kért segélyre ajánltatik.

40. szám. Folvétetett a váncsodi egyház kérelme, mely szerint régi, rozzant fiiskolája helyett egy újnak építésére kér engedélyt.

Miután a bemutatott terv és költségvetés alapján az építkezés ellen semmi nehézmény nem merülhet fel: engedélyeztetik. Az építési költség fedezésére kölcsönkép felhasználandó alapítványi tőkék listosításául azonban kiköti közgyűlésünk, hogy azok felvételéről s 5 év alatt leendő visszafizetéséről szóló

kötelezvényt terjeszsen be az egyház az espereshez; mely kötelezvény alá az egyház-tanács tagjai is aláírjanak. A mennyiben pedig ez építési célra az egyházmegyei lelkészgyámoldai pénztárból is vétetnék kölcsön, ez csak a vonatkozó szabályokban jelzett kamatláb mellett történhetik. Egyébként ez ügy felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjesztetik. Miről az egyház és esperes jkönyvi kivonaton értesittetik.

41. szám. A b.-szt.-mártoni egyház kéri az egyházi gondnoki tisztelet elfogadható ok nélkül visszatartott Szilágyi Antal ellen hozott azon határozatának megerősítését, mely szerint nevezettet azért 25 frt pénzbírságban marasztalta el.

Miután hivatolt marasztaló ítélet ellen érdekelt Szilágyi Antal az egyházmegyei közgyűléshez nem felebbezett, az ügyiratokat azzal teszi vissza közgyűlésünk, hogy a végrehajtást az egyház először a saját körében eszközölje. Miről a b.-sz.-mártoni egyház végzésileg értesittetik.

42. szám. A h.-k.-kovácsii egyház kéri eddig ideiglenes tanítójának Kis Dánielnek állandósítását, a mennyiben nevezett közelebbről jó fokozatu tanítói oklevelet nyert.

Kis Dániel h.-k.-kovácsii tanítót bemutatott oklevele alapján hivatalában örömmel állandósítja meg egyházmegyénk. S egyszer-smind úgy őt, mint a h.-k.-kovácsii egyházat a szokásos bekebelezési díjak lefizetésére utasítja. Miről Kis Dániel tanító, folyamodó egyház és közpénztárnok végzésileg értesittetnek.

43. szám. Az ártándi egyház kéri orgonaalapját a hagyatéki pénztárba beolvaszthatni, hogy ezzel a lelkész számára adni szokott párbérfizetés alól az egyháztagek felmentessenek.

Miután az alapítványok céljaiktól egyáltalában el nem fordíthatók, e kérelemnek nem ad helyet közgyűlésünk. Amennyiben pedig a benyújtott kérvényben az is felem-

litve volt, hogy az orgonaalapba sok olyan hagyomány is beolvasztva lett, mely nem e célra, illetőleg meg nem nevezett célra tétetett: utasítja az egyházat közgyűlésünk, hogy az orgonaalaptól e hagyományokat különítse el. Miről az egyháztanács végzésileg értesítettik.

44. szám. Zsigmond Ferencz ártándi lelkész kéri az Ártánd anyaegyházhoz csatolt azon fiókegyházakra vonatkozólag, melyeknek az anyaegyházhoz egyenesen vezető utjak sincs és az odajuthatás költséges — az új beosztást, illetőleg kérelmének az egyházmegyei lelkészértekezlethez véleményezés és javaslattétel végett leendő áttételét.

Zsigmond Ferencz lelkész kérelme véleményezés és javaslattétel végett az e.-mei lelkészértekezlethez áttétetik. Miről az elnökség jkönyvi kivonaton értesítettik.

45. szám. Kocsis József kisszántói lelkész jelenti, hogy báró Königswarter Herman kisszántói birtokos ur 500 frtot volt kegyes az 1891-ik év végén az egyháznak iskolai tanterem építésére adományozni.

A nagylelkű adomány köszönettel fogadtatik, s ennek kifejezéseül adományozónak a jegyzőkönyvi szám kivonatban megküldetni határoztatik.

46. szám. A h.-k.-kovácsii egyház azon beterjesztett határozatát, hogy a néhai Imre István által végrendeletileg toronyóra alapra hagyott 500 frt mindaddig tőkésítettik, míg a megjelölt célra kinövi magát

tudomásul veszi és helybenhagyja az e.-mei közgyűlés. Miről a h.-k.-kovácsii egyház végzésileg értesítettik.

47. szám. Néhai Oláh József lelkész özvegye kéri testben-lélekben nyomorult Gyula fia részére gyámdai segélyt az idevonatkozó szabályzat 11. § a, s a múlt évi e.-mei közgyűlés 17. sz. határozata alapján.

Kérelme véleményezés végett a gyámtintézeti pénztárnokhoz áttétetik. Miről folya-

modó és gyámpénztárnok végzésileg értesítetnek.

48. szám. Kálmán Béla Nyüveden volt időközi lelkész kéri 72 frt 52 krnyi gyámoldai járulékának elengedését.

Miután folyamodó kérelmét a tárgyalás folyama alatt visszavonta s kérelmét oda módosította, hogy nevezett összeg befizetésére legalább időhaladék engedtessék: egyházmegyénk e tárgyban úgy határozott, hogy folyamodó gyámoldai tartozásának 3 év alatt évi egyenlő részletekben 8%-al leendő visszafizetésével tegyen eleget. Addig is azonban tartozásáról biztos kezesek aláírásával ellátott kötvényt állítson. Miről folyamodó és gyámpénztárnok végzésileg értesítettnek.

49. szám. Bedő Károly csatári lelkész kéri az általa Lengyel Károly és Fazekas Lajos csatári tanítók ellen indított, de az 1890. ápr. 10-ik napján tartott e. mei bírósági 1-ső számú végzéssel felfüggesztett panaszának fegyelmi bíróság elé leendő terjesztését, a mennyiben azóta panaszlottak ellen a világi törvényszék már meghozta marasztaló ítéletét.

Miután a mult alkalommal az ide vonatkozó e.-mei bírósági ítélet, az egyházi törvények 164. §-ának harmadik bekezdése alapján, csak azért függesztetett fel, mert ez ügyben a világi bíróság ítélete volt bevárando; most, miután ez ítélet itt bemutatva van, ez ügy az egyházmegyei fegyelmi bírósághoz hivatalból áttétetik. Miről e bíróság elnöke s a folyamodó végzésileg értesítettnek.

50. szám. A k.n.-révi gondnok és érdektársai kéri a k.n.-révi lelkészi fizetés megváltoztatását.

Miután ilyen kérvénnyel csak az egyháznak van joga fellépni, folyamodók oda utasíttatnak, hogy kérelmükkel elébb az egyháztanács és egyházközségi közgyűléshez forduljanak. Miről folyamodók, ill. töleg azok között első helyen aláírt Domokos Ferencz

egyházi gondnok, kérvényük visszacsatolása mellett végzésileg értesítettnek.

51. szám. A j.-hodosi egyház templomába orgona felállítását kéri azon 700 frt értékben, melyet e célra Sipos Mihály hagyományában 1884. óta tőkésített.

Tekintve, hogy a célbavett tervre nézve a j.-hodosi egyháztanács határozott csak; legalább az egyházközségi közgyűlés határozata nem lett bemutatva; de meg, mert a bemutatott költségvetés és szerződés szerint az orgona felállítási költségei a 700 forintot meghaladják: azzal adatik vissza a kérvény a folyamodó egyháznak, hogy azt az egyházközségi közgyűlésen is tárgyalassa le, s a készletben levő 700 frton felül kiadandó költségek mennyiségére s azoknak miként leendő fedezésére vonatkozólag is adjon be egy szabályszerű nyilatkozatot. Miről folyamodó egyház kérvényének és csatolmányainak visszaszármaztatása mellett végzésileg értesítettik.

52. szám. Olvastatik Doma Gyula fugyii lelkész javaslat. az államsegély méltányosabb felosztására vonatkozólag.

A javaslat véleményezés végett az egyetemes lelkészi értekezlethez áttétetik. Miről az értekezlet elnöke jegyzőkönyvi kivonaton értesítettik.

53. szám. A csökmői egyház meg akarván venni iskolahelyiségül a Csökmő község 224. sz. telekjegyzőkönyvi 153. h. sz. jelzett beltelkes házat 1400 forintért; kéri a bemutatott adásvételi szerződés megerősítését.

Miután e vétel kedvezőnek, szükségesnek, sőt sürgősnek találtatott; s a vételár is az iskolák fentartására egykor alakított, de még a mult évtizedben beszüntetett takarékmagtárnak 1300 forintot tevő vagyonából fedeztetik; a még fenmaradó 100 frt is a hivek minden megterheltetése nélkül az egyház pénztárából fizethető: örömmel helyben-

hagyatik s jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjesztetik. Miről elnökség végzésileg értesítettik.

54. szám. A p.-ujlaki lelkész, tanító és gondnok kérelmezvén, ha vajjon azon egyének, kik az 189 $\frac{1}{2}$ év folyamán a ref. vallásról a róm. kath. vallásra tértek, a nevezett évre kivetett, de be nem fizetett egyházi adó behajtható-e?

..... Érdekletiek utasítatnak, hogy a mennyiben e kérdésre vonatkozólag országos törvények vannak érvényben, azok végrehajtása iránt a p.-ujlaki presbyterium hatáskörében intézkedjenek. S ha netalán az illető egyházi adókötelesek ezen kötelezettségük teljesítése ellen folyamodnának, azzal forduljanak az egyházmegyéhez. Miről Szokolay József lelkész és általa érdektársai végzésileg értesítettnek.

55. szám. Ez egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyveinek hitelesítésére

az elnökség mellé Kiss Elek és Hegyesi Márton tanácsbírák és Sulyok István lelkész kiküldetnek.

Az 1-től 27. számig jegyzette Zsigmond Ferencz e. m. jegyző.

A 27-től 55. " " Csák Máté e. m. jegyző.

A bihari ev.ref. egyházmegye bírósága
1892. évi ápril 28-kán Nagyváradon
tartott ülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

1. szám. A bíróság következőleg alakult meg: Szabó Károly esperes egyházi és Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnok világi elnökök elnöklete alatt Biró János, Csillag Lajos, Szemes László, Nádudvari Lajos egyházi, Hegyesi Márton, Pappszász Károly és Mezey Mihály világi tanácsbírák s dr. Fazekas Imre egyházmegyei ügyész, mint helyettes jegyző.

Egyházi elnök a bíróság ülését megnyitván, előadja, miszerint a körözsnyagrévi ev. ref. vallásu hívek által lelkészük Váry János ellen emelt panaszok fognak tárgyalás alá vétetni; mely után Nádudvari Lajos előadó tanácsbíró által előterjesztetik, miszerint évek óta ismeretes és köztudomásu a körözsnyagrévi lelkész és hívei közti viszály, mely az utóbbi időkben odáig fajult, hogy 5 férfi és 4 nő egyház-tag egyházunkból kivált, római és görög katolikus vallásra tért át, s az ev. ref. egyház többi tagjai egyházunkból tömeges kitérésüket hangoztatták. Ezen lelkész és hívei közti kárhozatos viszálynak lehetőség szerint békés uton leendő kiegyenlítése czéljából folyó 1892-ik évi január hó 6-dikán esperes ur Körözsnyagréven megjelent, de a békés kiegyenlítés nem sikerült, mert az összes jelenvolt presbyterek és egyháztagok kijelentették, hogy inkább kitérnek vallásukból, mintsem tovább Váry János lelkészüket tűrjék, s ugyanakkor lelkészük ellen a következő panaszpontokat terjesztették elő:

1. Lelkész az egyházi adót (párbert) nem veti ki, nem mutatja be a presbytereknek, nincsen is rendes párberjegyzeke lelkésznek, csak azokat írja jegyzékebe, a kik fizetnek;

2. Az egyházi adó elengedéseért a presbyterium-hoz kérvényezőket presbyteri jegyzőkönyvbe be nem vezeti, még azokat sem, a kiknek az adóját a presbyterium elengedte, így különösen a felsőbb hatósági segélylyal eszközölt egyházi adóbehajtások alkalmával olyanokon is behajtatja, a kiknek egyházi adója már elengedtetett:

3. Az 1891. június hó 5-dike óta bár háromszor volt presbyteri gyűlés, a lelkész a határozatokat, mivel azok nem kedveszerintiek voltak, nem vezette jegyzőkönyvbe.

4. A lelkész az adóbefizetések alkalmával sokat téveszt, nem jegyzi be a fizetők nevét, azután később évek múlva is azt kérdi a méltatlanul zaklatott adózótól, hol a nyugta? holott azt nem is adott, más-ként ismét megzalogoltatja és bevéteti.

5. A lelkész soha sem enged meg, még azoknak sem, kik a járásbíró tanácsára tőle engedelmet kértek, sőt inkább őket gunyolja.

6. A lelkész velük nem érintkezik, velük durván bánik, még a szószekekből is sértő, illetlen szavakkal illeti, úgy, hogy még az oláhok is csufolják őket lelkészükkal, ezért nem is fognak templomba menni, míg ez a lelkészük lesz.

Ezen panaszpontok vizsgálatával esperes ur 237/892. számú intézkedése által, Szigeti Elek egyházi és Miskolczy Árpád világi tanácsbírák bizattak meg, kik a vizálgálatot úgy a fenti panaszpontokra, mint a helyszíni vizálgálat során felmerült azon további panaszra — hogy a legutóbbi presbyteri választás az egyháztagok teljes mellőzésével nem az egyháztagok, hanem a presbyterium által eszközöltetett — foganatosították.

A vizálgálati jegyzőkönyv s ez ügyre vonatkozó összes okmányok felolvasása és előterjesztése után világi elnök felhívta úgy a panaszlott személyesen megjelent Váry János lelkészt, mint a személyesen megjelent panaszosokat, hogy netáni előadni valójukat élőszóval terjeszszék elő.

Mire a panaszlott lelkész előadja, hogy az 1891. évi október 4-dikén tartott presbyteri gyűlés jegyző-

könyvét a gyűlés alkalmával impurumba vette fel s ugyanakkor a jelenvolt presbyterekkel a pennát is megfogatta, a vizsgálati iratokhoz csatolt ez ülésről szóló jegyzőkönyvet azonban 1892. évi január 6-dikán az esperesi látogatás után készítette el s az alá a jelenvolt presbyterek és Karácsony Imre missioi lelkész nevét ő maga írta alá. — Azt állítja továbbá, hogy ő ezen gyűlés határozatát hiven vezette jegyzőkönyvbe s Karácsony Imre missioi lelkész s a presbyterek azért tesznek vele szemben ellentétes nyilatkozatot, mert az ő megrontása céljából egyetértének. — Domokos Ferencz egyházigazgató, Karácsony Imre missioi lelkész és Géczi Mihály személyesen jelen levén, kijelentik, miszerint az 1891. október 4-iki gyűlés jegyzőkönyve a gyűlés alkalmával lelkész által impurumban sem vétetett fel, azt alá nem írták, illetve írhatták s nem kézjegyelhették, — szintén személyesen jelenvolt Técsi György pedig az október 4-kén tartott presbyteri gyűlésben részt sem vett s így annál kevésbé kézjegyelhette a jegyzőkönyvet. — Domokos Ferencz egyházigazgató előadja továbbá, hogy az 1891. évi október 4-iki presbyteri gyűlésben Seres Jánosné adója azért, mert három családós gyermeke van, kik egyházi adót fizetnek, Juhász András egyházi adója pedig azért, mert öreg ember s szintén nagykorú és egyházi adót fizető családós fia van, egyhangulag elengedtetett; a lelkész által utólagosan felvett jegyzőkönyvben mégis akként lett a határozat feltéve, hogy ezek adóelengedés iránti kérelmükkel elutasítottak. Hogy ezeknek egyházi adója valóban elengedtetett, a többi személyesen megjelen egyház-tagok, illetőleg az illető gyűlésen részt vett presbyterek is igazolják s általában ragaszkodnak a vizsgálat során általuk tett nyilatkozatukhoz s lelkész ellen panaszait fentartják. — Panaszt lelkész az egyházi adók kivétele, behajtása s a presbyterium választása körül konstatált szabálytalan eljárások igazolásául az ottani eddigi állandó gyakorlathoz hivatkozik. Egyébiránt előadja, hogy ő rendes jegyzéket vezet, mikor rendesen hozzák be az adót; senkitől az adót ismételve fel nem vette, ilyen eset

csakis olyanokkal szemben merülhetet fel, kik előzőleg a gondnoknak fizettek, s kiknek adóját a gondnok neki át nem számolta. Ismételve utal arra, hogy jelen panaszok általi üldöztetését Karácsony Imre missiói lelkész s a köröznagyrévi egyházi előjáróságnak az ő megrontására irányított titkos egyetértés kifolyásának tartja, ezért nem írta a vizsgálati jegyzőkönyvet alá, miután abban a presbyterek az ő állításait meghazudtolták, — mire Domokos Ferencz egyházgondnok személyesen előadja, hogy ily egyetértés közöttük és Karácsony Imre missiói lelkész között nincs s különben is a rossz viszony Váry János és hívei között, nem Karácsy Imre ottléte óta keletkezett, hanem sokkal régibb keletű s már 5—6 év óta tart.

Ezek után a bíróság visszavonult s az egyházi törvénykezési rendtartásban előírt alaki szabályok megtartása mellett következőleg

ítélt:

Váry János köröznagyrévi lelkész az adók kivételének törvénytelen módon való eszközöltetése, — a presbyteri jegyzőkönyvek hamis vezetésére és felvételére, — presbytereknek önkényes s törvénytelen választására s lelkipásztori hivatásával ellentétes magaviseletére vonatkozó vádak folytán az egyházi törvények 257. §-ának c) és e) pontjaiban elősorolt fegyelmi vétségekben vétkesnek mondatik ki s ezekért az egyházi törvények 246. §. e) pontja értelmében azon helyről hivataltól való elmozdításra ítéltetik s egyszersmind az ezennel 20 frt 20 krajczárban megállapított vizsgálati költség viselésében elmarasztaltatik, köteles levén ezen összeget jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt az azt előlegező egyházmegyei közpénztárba végrehajtás terhe mellett befizetni. — Az egyéb fegyelmi esetekre vonatkozó panaszok terhe alól felmentetik.

Indokok:

A vizsgálat során kihallgatott összes prebyterek vallomásai és magának panaszlott lelkésznek beismérése által kétségtelenül beigazoltatott, hogy panaszolt

lelkész az egyházi törvények 230 és 231. §-ai megsértésével az egyházi adókötelesek 1890-91-dik évi névsorát, kitüntetve novák után a lelkész által aláírva sines, — az 1890. évet megelőző időbeli — lelkész beismerése szerint hasonló törvényellenes módon készült — egyháziadó kivetési és beszédési lajstromokat elvesztette vagy eltüntette, — adóösszegeket közvetlenül is szedett; — Domokos Ferencz egyházgondnok, Hegyi Gécz Mihály Juhász Ferencz, Cseri Mihály és Halász Samu presbyterek egybehangzó vallomása által bizonyítva van, miszerint az 1891. évi október 4-ikén tartott presbyteri gyűlés ör. Seres Jánosné és Juhász András egyházi adóját elengedte, mégis panaszolt lelkész ezzel egészen ellenkezőleg oly tartalommal vette fel utólag a jegyzőkönyvet, mintha nevezetteknek egyházi adójuk el nem engedtetett volna; — igazolva van továbbá panaszolt lelkész saját beismerésével, miszerint az 1891. évi május 18-án, június 21-én augusztus 2-án és október 4-én, tehát összesen 4 ízben tartatott egyház-tanácsi ülések határozatait az egyházi törvények 32-ik §-ának teljesen figyelmen kívül hagyásával f. 1892. évi január 6-ika után egyszerre vette jegyzőkönyvbe s az október 4-iki jegyzőkönyvet valótlán aláírásokkal látta el, — igazolva van s panaszolt lelkész is beismeri, miszerint az egyházi törvények 20-ik és következő §-aiban foglalt intézkedések teljes mellőzésével a hiányzó presbyteri tagokat 1892. évi február 28-dikán nem az egyházközségi tagokkal, hanem a presbyteriummal választatta. — Végül beismerte panaszolt lelkész, miszerint Barár Kovács István, Técsi Ferencz és Barár Kovács József egyháztagok, kik ellene az egyházmegyére alaptalannak bizonyult panaszt adtak be s ez után lelkész által mint alaptalanul vádaskodók a járásbírósnál feljelentettek, a járásbíró utasítása szerint őt a presbyterium színe előtt megkérték, illetve tőle bocsánatot kértek, ő azonban megbocsátani hajlandó nem volt.

Mindezen, a törvénynyel s lelkészi hivatásával ellenkező cselekményei és mulasztásai által panaszolt az egyházi törvények 257. §-ának c) és e) pontjaiban

körülírt fegyelmi vétségeket követte el s azokért összbüntetésül a 246. §. e) pontja szerint volt büntetendő; tekintetbe véve azon súlyosító körülményeket is, miszerint panaszolt lelkész az egyházmegyei bíróság 1885. számú ítélete által fegyelmileg már büntetve volt, — továbbá a 3889. sz. a. hozott egyházmegyei bírósági végzés szerint vallástanítása eredménytelenségének elhárítására esperes ur utasított, — végül az egyházmegye 1890. évi 56—57. számú végzéseivel a teljesen alaptalannak talált panaszkérvényében használt tisztességtelen modorú kifejezései miatt, irányában helytelenítésének adott kifejezést.

Az eljárásra panaszlott lelkész fegyelmi vétségeknek minősített cselekményei s mulasztásai által szolgáltatván okot: a vizsgáló bizottsági tagok részére megállapított napi és fuvarköltségek megtérítésében marasztalando volt.

Mely ítélet az egyházmegyei közgyűlésen meghirdettetvén, az ellen panaszlott felebbezést jelentett be, panaszosok pedig abban megnyugodtak; panaszlottnak szóval értésére adatott, miszerint felebbezési indokait mai naptól számított 15 nap alatt írásban beadhatja.

Jegyzette: Dr. Fazekas Imre h. jegyző.

2. szám. A Lengyel Károly csatári ev. ref. tanító ellen erőszaktétel és erkölcstelen magaviselet miatt emelt panasz tárgyalását egyházi elnök megnyitván, Hegyesi Márton megbízott előadó az ügy állását szóval előterjeszti és a tárgy ismertetésére szolgáló összes ügyiratok felolvasása után felhivatott panaszlott esetleges szóbeli előterjesztésének megtételére.

Mire panaszlott ezen alkalommal is hangsúlyozza, hogy az ellene emelt súlyos vád teljesen valótlan és annak értelmi szerzőjeül a helybeli lelkész Bedő Károly urat tartja.

Panaszló Bedő Károly csatári ev. ref. lelkész megidézés daczára, meg nem jelent.

Ezek után a bíróság Szemes László egyházi és Mezey Mihály világi egyházmegyei tanácsbíráknak mint eljárt vizsgáló bizottsági tagoknak kihagyása

mellett Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Biró János, Csillag Lajos, Szigeti Elek és Nádudvari Lajos egyházi, — továbbá Pappszász Károly Hegyesi Márton és egyuttal jegyzőül alkalmazott Miskolczy Árpád világi tanácsbírákból megalakulván, visszavonult és az egyházi törvénykezési rendtartásban előirt alaki eljárások megtartása mellett egyhangulag következőleg

ítelt:

Panaszlott Lengyel Károly csatári ev. ref. tanító a tárgyi tényálladék meg nem alapíthatósága miatt az ellene emelt vád alól ezennel felmentetik, egyszersmind az egyházi törvények 285. §-ának 2-ik bekezdése értelmében, az alaptalanul vádló ellen a köztörvények útján elégtétel szerzési joga fenhagyatik.

Az ezennel 18 forint 50 krajczárban megállapított eljárási költség megfizetésében Bedő Károly csatári ev. ref. lelkész marasztaltatik el, köteles levén ezen összeget ezen ítélet jogérejüvé emelkedésétől számítandó 15 nap alatt azt előlegező egyházmegyei közpénztárba befizetni.

Indokok:

1-ször. A panasz tárgyát Salánki Rozáliának az 1891. évi július 26-kán a lelkész által összehívott néhány egyháztanácsi tagok előtt tett azon előadása képezi, hogy rajta mint cselédnőjén nevezett tanító az 1891. évi május 15-kén d. e. 10 órakor a külső kamarában erőszakot tett, — a mit rögtön meg is mondott a tanító kertben levő nejének és később midőn teherben létét érezte és ezt is megmondotta a tanító nejének, ez az 1891. évi július 12-én Ráduj Julianna bábával előbb megvizsgáltatván, gyermekhajtó szereket alkalmazott irányában, állítólag sikerrel. — De a vádlónő által a vád igazolására egyedül megnevezett ezen baba csak annyit igazol, hogy őtet a panaszlott tanító neje a házhoz felhivatta a célból, hogy a mennyiben terhesnek állítják Salánki Rozália cselédjüket, vizsgálatkor körülbelül 2 hónapos terhesnek találta, de előtte sem a panaszlónő, sem senki

nem mondta, hogy kitől kapta a terhét — és csak a tanítóné nagynyja, — ki a vizsgálatkor már elhalálozott, — tette fel kérdésül: vajjon nem lehetne-e a leányon segíteni? de ő kijelentette, hogy semmit sem segíthet.

Ezzel szemben Fazekas Lajos ev. ref. csatári leánytanító és özv. Lovas Istvánné egybehangzó vallomásaikkal igazolják, hogy a f. évi május 15-dikén d. e. 10—11 óra között panaszlott tanító Nagykerékbe elutazott, tehát panaszlónő által a kérdéses tett elkövetésének idejéül határozottan és több ízben mondottidőben otthon sem volt, — továbbá Sztankovics Sándorné, Biró Lajos és Sándorné pedig azt igazolják, hogy panaszlónő oda nyilatkozott, miként rajta Biró János, a panaszlott akkori kocsisa tett a hegyen erőszakot és ejtette teherbe, miután tehát ezen három kifogástalan tanu előtt egyenként különböző időben tett nyilatkozata szerint egészen más egyént nevezett meg az állítólagos tett elkövetője gyanánt, a lelkész és ezáltal előhívott néhány egyháztanácsi tag előtt tett ellentétes vallomását az egyházmegyei bíróság bizonyítékul el nem fogadhatta, annyival inkább, mivel az állítólagos tett elkövetése után, panaszlónő több mint két hóig panaszlottnál lakott továbbra is a nélkül, hogy az erre illetékes világi bírósághoz nevezett nő, — ki a f. évi február 18-dikán tartott fegyelmi vizsgálat alkalmával férjnél volt, — az állítólagos bűncselekményt feljelentette volna, — sőt a cselekmény elkövetésével vádolt mindkét egyén határozott tagadásával szemben maga a tárgyi tényálladék sincsen bebizonyítva, — s így a panaszlott a vád alól felmentendő volt.

2-or. A vád tényálladéka bebizonyítás esetén, nem csak hivatalvesztést, hanem ezen felül a rendes törvény útján való fenytő büntetést maga után vonható súlyos természetű levén, — annak alaptalansága miatt az egyházi törvények 285. §-ának 2-ik bekezdése értelmében vádlottnak kérelméhez képest a köztörvények útjani elégtétel szerzést fenthagyni kellett.

3-or. A feljelentő panaszt Bedő Károly csatári ev. ref. lelkész belől egyháza s saját nevében is, — kívülről pedig mint az iskolaszék elnöke irta alá, — miután azonban az iskolaszék előtt a vád soha elő sem hozatott és nem tárgyalatott, az egyháztanács pedig kellőleg megalakítva nem volt s így ennek nevében sem adathatott be a vád, — miután továbbá a vizsgálat alkalmával a presbyterek egybehangzólag kijelentették, hogy ők a vádat magukévá nem tették és nem is teszik: — annál fogva az eljárásra nevezett lelkésznek sulyos és be nem igazolt vádja szolgáltatván cskot: a vizsgálóbizottság részére megállapított költségek megtérítésében egyedül ő volt elmarasztalendő.

Az ítélet végrehajtásával Szabó Károly esperes oly felhívással bizatik meg, hogy az ítélet jogerejüvé emelkedése után intézkedjék a 18 frt 20 krnak nevezettől leendő behajtása és az azt előlegező egyházmegyei közpénztár részére visszatérítése iránt.

Mely ítélet világi elnök által az egyházmegyei közgyűlésen meghirdettetvén, abba panaszlott szóval belenyugvását jelentette ki, a panasz képviselőjében pedig Bedő Károly csatári ev. ref. lelkész meg nem jelenvén, az vele írásban azon megjegyzéssel rendeltetik közölni, hogy joga van az ítéletkézbesítésétől számított 15 nap alatt felelőzései indokait az espereshez beadni.

Végül ezen ítélet Szabó Károly esperesnek és Nádudvari Lajos közpénztárnoknak kiadatni határozatott.

Jegyzette: Miskolczy Árpád egyházmegyei világi tanácsbíró és jegyző.

Betűrendes tárgymutató

az 1892. áprilisi egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvéhez.

Ártándon az orgona-pénztár hagyatéki pénztárba olvasztása nem engedtetik	43
Ártándon a hozzá tartozó fiókegyházak gondozása ügyében lelkészi kar véleményez . . .	44
Bedő Károly esatári lelkész kérésére a Lengyel Károly és Fazekas Lajos tanítók elleni fegyelmi eljárás ismét fogamatba hozatik . .	49
Bélteky Géza nyüvedi lelkésztségben megerősíttetik	5
B.-Szt.-Mártonban Szücs János fitanítóul megerősíttetik	7
B.-Szt.-Mártonban az iskolaépítési összes iratok a kerületre felterjesztetnek	23
B.-Szt.-Mártonban a szolgálmányváltság 5 évre jóváhagyatik, iratai felterjesztetnek	27
B.-Szt.-Mártonban Szilágyi Antal gondnoki váltságdíja ügyében elébb belkörüleg intézk.	41
Bokros Benedek h.-k.-száldobágyi lelkész 200 frt köza. segélyre ajánltatik	30
Boor Károly pósalakai tanító rendkívüli államsegélyre ajánltatik	39
Csatár közalapjáruléka 1892-re 37.50 frtban megállapíttatik	14
Csepelyi Menyhért f.-vásárhelyi lelkész szorgalmasabb tanításra s 12.27 frt vizsgálati költség felerészben megfizetésére utasíttatik .	16
Csepelyi Menyhért rendkívüli államsegélyre ajánltatik	37
Csillag Lajos bojti lelkész közalapbizottsági taggá választatik	15
Csökmön iskolatelek s házvétel jóváhagyatik s a kerületre felterjesztetik	53
Darvason a harangalapba 300 forintnak takarékpénztárba tétele jóváhagyatik	21

Doma Gyula fugyi-i lelkész rendkívüli államse- gélyre ajánltatik	38
Doma Gyula államsegély méltányosabb felosztása iránti kérelme a lelk. értekezletnek vélemény- adás végett kiadatik	52
Egyházmegyei jegyzőség betöltésére a szavazás elrendeltetik	13
Esperes jelentése 1891. szept. 2 től	3
Esperes jelentése a nagytótfalui leányegyház s szórványai ügyében eljárásra adatok beszer- zésére s véleményadásra megbizatik	18
Esperes jelentése a felsőbb nőnevelő intézet ügyé- ben lehető gyors eljárásra felhivatik . . .	19
Felsőbb nőnevelő intézet ügyében lehető gyors eljárásra esperes megbizatik	19
Fekete Mátyás a n.-szántói ideigl. tanítószágban vizsgatétel feltétele mellett alkalmaztatik .	7
Fugyi-Vásárhelyen lelkész szorgalmasb tanításra, Gombos Dániel volt gondnok 169 frt 92 kr megfizetésére, mind ketten pedig 12 frt 27 kr vizsgálati költség megfizetésére utasít- tatnak	16
Fugyi-Vásárhely templom s torony javításra 280 frt köza. segélyre ajánltatik	32
Fugyi-Vásárhely segélyegyleti segélyre ajánltatik	34
Gombos Dániel f.-vásárhelyi volt gondnok 169.92 frtot utódának átadni s 12 frt 27 kr vizs- gálati költséget felerészben fizetni kötelez- tetik	16
H.-K.-Kovácsi szolgálmányügye jóváhagyatik 5 évre s felterjesztetik	28
H.-K.-Kovácsi fitanítószágában Kiss Dániel állan- dósittatik	42
H.-K.-Kovácsi néh. Imre Istvánné alapítványa ügyében tett intézkedése jóváhagyatik . .	46
Holkó József nagykeréki-i segédlelkész bekebe- leztetik	6
Kálmán Béla s. lelkész 72 frt 52 kr. lelk. gyám. tartozása fizetésére köteleztetik	48
Képviselők jelen gyűlésre igazoltattak . . .	2

Kiss Dániel a h.-k.-kovácsi-i tanítószágban meg- erősítettik	42
Kis-Szántón báró Königswarder H. 500 forint adománya köszönettel vétetik	45
Közalap bizottság 1892. évi jegyzőkönyve jóvá- hagyatik	15
Közalap bizottsági taggá Csillag Lajos bojti lel- kész választatik	14
Kovács János furtai lelkész, közalap biz. tagsá- gáról lemondása elfogadtatott	14
Köröznagyrévi ideigl. körlelkész missziói jelen- tése két évnegyedről tudomásul szolgál	22
Köröznagyrévi több lakosok lelkészi fizetés mó- dosítás iránti kérelme előbb a presbyterium- hoz s egyházközséghez utasittatik	50
Lelkészerterkezet az ártándi egyházhoz tartozó fiókegyházak gondozása ügyében vélemény- adásra felhivatik	44
Lelkészerterkezet az államsegély méltányosabb felosztására adjon véleményt	52
Miskolczy Árpád egyházmegyei jegyzőségről le- mondása elfogadtatik	13
Nánássy Imre m.-telki-i lelkész 200 frt köza. se- gélyre ajánltatik	31
Nagyszántón a takarékmagtári alapszabályok jóváhagyattak	17
Nagyotfalui leányegyház s szórványai ügyében esperes adatok beszerzésére s vélemény- adásra megbizatik	18
Nazarénusok erőszakos terjeszkedése ügyében tett esperesi s alispáni intézkedések jelen- ben elégnék nyilváníttatnak	20
Nyüveden a lelkészségben Bélteky Géza meg- erősítettik	5
Oláh Józsefné nyugdijkérvénye Gyula nevű ke- resetképtelen fia számára Kocsis József lelkészgyámold. pénztárnoknak véleménye- zésre kiadatik	47
Örvenden toronyépítés jóváhagyatik, de az iratok pótlás végett visszaadatnak	25

Pelbárthidán régi iskola eladásáról az egyház- látogató küldöttség helyszíni szemle után véleményt adjon	24
Pelbárthida temploma javítására 400 frt köza. segélyre ajánltatik	33
Pelbárthida temploma javítására segélyegyleti segélyre ajánltatik	35
Pelbárthida temploma javítására rendkívüli ál- lamsegélyre ajánltatik	36
Pusztajlaki mustváltság ügyintései egyházta- nács és egyházközségi gyűlések elé terjesz- tés végett visszaküldetik	26
Pusztajlaki r. kath. vallásra áttértek egyházi adóhátralékát előbb saját hatáskörében ki- sérrelje meg bevéteni	54
Püspöki közalapjárulék 1892-re 74 frt 40 krban megállapittatik	14
Révész Bálint néhai püspök emléke megörökít.	4
Számvizsgáló bizottság jelentése az e. megyei számadásokról	8
Szlávy Olivér-féle 300 forint alapítvány bevehe- tetlen, töröltetik	11
Szücs János a b. szentmártoni tanítóságban meg- erősittetik	7
Tanítógyámoldai és testületi számadások köröz- tetni rendeltetnek	9
Tóth József n. váradolaszi-i s. lelkész bekeb.	6
Zagyva Gyula n. várad-ujvárosi s. lelkész „	6
Zsákai iskolatelek-vétel jóváhagyatik s a kerü- letre felterjesztetik	29
Jákó-Hodos orgonafelállítása jóváhagyatik, ha előbb az ügyet egyházközségi gyűlés elé viszi s a 700 frton felüli költség fedezését kimutatja	51
Váncsod iskolaépítés és kölcsönügye engedélyez- tetik s az egyházkerületre felterjesztetik ,	40

